

ვეტერინარული სახელმწიფო კონტროლის 2023 წლის პროგრამა

მუხლი 1. შესავალი

1. აღნიშნული პროგრამა შემუშავებულია საქართველოს კანონის „სურსათის/ცხოველის საკვების უვნებლობის, ვეტერინარიისა და მცენარეთა დაცვის კოდექსი“-ს მოთხოვნების შესაბამისად და წარმოადგენს ვეტერინარული სახელმწიფო კონტროლის 2023 წლის სამოქმედო გეგმას.

2. ვეტერინარული სახელმწიფო კონტროლი მოიცავს სახელმწიფო პროგრამით გათვალისწინებული დაავადებების ლაბორატორიულ კონტროლს (დიაგნოსტიკურ გამოკვლევებს), ცხოველთა სადგომის/დროებითი სადგომის იდენტიფიკაცია-რეგისტრაციასთან დაკავშირებული მოთხოვნების ინსპექტირებას, პირველადი წარმოების სახელმწიფო კონტროლს, მათ შორის ფერმებში ცოცხალი ცხოველებიდან (ბიოლოგიური სითხეები და ქსოვილები) და ცხოველის საკვებიდან აღებულ ნიმუშებში ანაბოლური მოქმედების მქონე, აკრძალული ნივთიერების, ვეტერინარული პრეპარატების და დამაბინძურებლების მონიტორინგს, აგრეთვე ვეტერინარული პრეპარატების ხარისხის მონიტორინგს, შინაური ბინადარი და სასურსათო დანიშნულების ცხოველების საკვების უვნებლობის მონიტორინგს, მცენარეული და ცხოველური წარმოშობის ცხოველის საკვებ(ზე)ში პესტიციდების ნარჩენების მაქსიმალური დონის (შემდგომში - ნმდ) შემცველობის მონიტორინგს, ტყავის და კანის, მატყლის გადამამუშავებელი საწარმოების სახელმწიფო კონტროლს, ვეტერინარული კონტროლისადმი დაქვემდებარებული ბიზნესოპერატორების საქმიანობის ინსპექტირებას, არარეგისტრირებული, ფალსიფიცირებული, ვადაგასული და გამოსაყენებლად უვარგისად მიჩნეული ვეტერინარული პრეპარატების განადგურებაზე, ცხოველური წარმოშობის არასასურსათო დანიშნულების პროდუქტის (მ.შ. მეფუტკრეობის არასასურსათო დანიშნულების პროდუქტი) განკარგვაზე, უვარგისად მიჩნეული ცხოველის საკვების განადგურებაზე, ბიზნესოპერატორის მიერ სააგენტოს მითითებების შესრულებაზე ზედამხედველობას, ასევე ცხოველთა ჯანმრთელობაზე კონტროლს კერძოდ: ვაქცინაცია, გამოკვლევები, ვექტორების საწინააღმდეგოდ დამუშავება და სხვა ვეტერინარული ღონისძიებების განხორციელებაზე კონტროლს.

3. პროგრამით გათვალისწინებული ღონისძიებები მიმართულია ცხოველთა მათ შორის ზოონოზური დაავადებების თავიდან აცილების ან/და გამოვლინებების შემცირებისკენ, დაავადებების უმოკლეს ვადებში ლოკალიზაცია/ლიკვიდაციისკენ, ხარისხიანი ვეტერინარული პრეპარატებით და მე-3 კატეგორიის მასალიდან მიღებული შინაური ბინადარი ცხოველის უვნებელი საკვებით მომხმარებელთა მოთხოვნის დაკმაყოფილებისკენ, ასევე ცხოველთა იდენტიფიკაცია-რეგისტრაციის სისტემის გაუმჯობესებისკენ.

მუხლი 2. პროგრამის საფუძვლები:

პროგრამის განხორციელების სამართლებრივი საფუძვლებია:

„სურსათის/ცხოველის საკვების უვნებლობის, ვეტერინარიისა და მცენარეთა დაცვის კოდექსი“; „ვეტერინარული საქმიანობის განმახორციელებელი ბიზნესოპერატორებისა და აგრარული ბაზრების/ბაზრობების, სადაც ხორციელდება ცოცხალი ცხოველის რეალიზაცია, ვეტერინარული სახელმწიფო კონტროლის განხორციელების წესის დამტკიცების შესახებ“ საქართველოს მთავრობის 2018 წლის 26 ივნისის №338 დადგენილება; „ვეტერინარული საქმიანობის განმახორციელებელი ბიზნესოპერატორების საქმიანობასთან დაკავშირებული მოთხოვნების დამტკიცების შესახებ“ საქართველოს მთავრობის 2018 წლის 28 ივნისის №345 დადგენილება; „ვეტერინარული სამსახურისა და ცხოველთა ჭერის საქმიანობისათვის საჭირო საქართველოში სპეციალურ კონტროლს დაქვემდებარებულ ნივთიერებათა გამოყენების წესის დამტკიცების შესახებ“ საქართველოს სოფლის მეურნეობის მინისტრის 2014 წლის 28 მაისის №2-107 ბრძანება; „ტექნიკური რეგლამენტის - აგრარულ ბაზრებზე/ბაზრობებზე სურსათისა და ცხოველის რეალიზაციის წესის დამტკიცების შესახებ“ საქართველოს მთავრობის 2013 წლის 31 დეკემბრის №417 დადგენილება; „ვეტერინარულ კონტროლს დაქვემდებარებული პროდუქტების ექსპორტის დროს გამოსაყენებელი ვეტერინარული (ჯანმრთელობის) სერტიფიკატების გაცემის წესის დამტკიცების შესახებ“ საქართველოს მთავრობის 2021 წლის 02 აპრილის N147 დადგენილება; „ტექნიკური რეგლამენტის - ცოცხალ ცხოველებსა და ცხოველური წარმოშობის სურსათში ზოგიერთი ნივთიერებისა (სუბსტანციის) და მათი ნარჩენების მონიტორინგის წესის დამტკიცების შესახებ“ საქართველოს მთავრობის 2016 წლის 18

იანვრის №22 დადგენილება; „ცხოველთა იდენტიფიკაცია-რეგისტრაციისა და მათი სადგომების/დროებითი სადგომის რეგისტრაციის წესის დამტკიცების შესახებ“ საქართველოს მთავრობის 2019 წლის 3 ოქტომბრის №483 დადგენილება; „ცხოველთა გადამდები დაავადებების საწინააღმდეგო პროფილაქტიკურ-საკარანტინო ღონისძიებათა განხორციელების წესების დამტკიცების შესახებ“ საქართველოს მთავრობის 2015 წლის 14 ივლისის №348 დადგენილება; „ტექნიკური რეგლამენტის - სეზონურ სამოვრებზე ცხოველთა გადარეკვის ვეტერინარულ-სანიტარიული წესის“ დამტკიცების შესახებ“ საქართველოს მთავრობის 2013 წლის 31 დეკემბრის №422 დადგენილება; „ცხოველური წარმოშობის არასასურსათო დანიშნულების პროდუქტებისა და მეორეული პროდუქტის, რომლებიც არ არის გამიზნული ადამიანის მიერ მოხმარებისთვის, ჯანმრთელობისა და ამ საქმიანობასთან დაკავშირებული ბიზნესოპერატორის აღიარების წესის“ დამტკიცების შესახებ საქართველოს მთავრობის 2017 წლის 29 დეკემბრის №605 დადგენილება; „სურსათის/ცხოველის საკვების უვნებლობის სახელმწიფო კონტროლის განხორციელების წესის დამტკიცების თაობაზე“ საქართველოს მთავრობის 2015 წლის 16 ოქტომბრის №533 დადგენილება; „ტექნიკური რეგლამენტების - „სურსათის ჰიგიენის ზოგადი წესისა“ და „სურსათის ჰიგიენის გამარტივებული წესის“ დამტკიცების თაობაზე“ საქართველოს მთავრობის 2010 წლის 25 ივნისის №173 დადგენილება; „ტექნიკური რეგლამენტის - ფრინველის გრიპის დიაგნოსტიკის სახელმძღვანელოს დამტკიცების შესახებ“ საქართველოს მთავრობის 2016 წლის 30 დეკემბრის №637 დადგენილება; „ტექნიკური რეგლამენტის - ღორის აფრიკული ჭირის (ცხელების) დიაგნოსტიკის სახელმძღვანელოს დამტკიცების შესახებ“ საქართველოს მთავრობის 2016 წლის 7 ნოემბრის №496 დადგენილება. „ტექნიკური რეგლამენტის - ღორის კლასიკური ჭირის დიაგნოსტიკის სახელმძღვანელოს დამტკიცების შესახებ“ საქართველოს მთავრობის 2016 წლის 8 ნოემბრის №498 დადგენილება; „პროფილაქტიკური კარანტინის წესის დამტკიცების შესახებ“ საქართველოს მთავრობის 2017 წლის 3 თებერვლის №59 დადგენილება; „თევზის ვირუსული ჰემორაგიული სეპტიცემიისა (VHS) და სისხლმზადი ქსოვილის ინფექციური ნეკროზის (IHN) გამოვლენისა და დადასტურებისთვის ნიმუშის აღების გეგმებისა და დიაგნოსტიკის მეთოდების დამტკიცების შესახებ“ საქართველოს მთავრობის 2016 წლის 30 დეკემბრის №636 დადგენილება; „ბლუთანგის აღმოფხვრისა და კონტროლთან დაკავშირებული სპეციალური წესის დამტკიცების შესახებ“ საქართველოს მთავრობის

2018 წლის 3 აგვისტოს №398 დადგენილება; „მეცხოველეობაში ჰორმონული და თირეოსტატიკური მოქმედების მქონე ზოგიერთი ნივთიერებისა (სუბსტანციის) და ბეტა-აგონისტების გამოყენების აკრძალვის წესის დამტკიცების შესახებ“ საქართველოს მთავრობის 2016 წლის 11 იანვრის №10 დადგენილება; „ცხოველის საკვების ჰიგიენის წესის დამტკიცების შესახებ: საქართველოს მთავრობის 2020 წლის 13 მარტის №173 დადგენილება. ტექნიკური რეგლამენტის „მცენარეული და ცხოველური წარმოშობის სურსათ(ზე)ში/ცხოველის საკვებ(ზე)ში პესტიციდების ნარჩენების მაქსიმალური დონის შესახებ“ საქართველოს მთავრობის 2016 წლის 29 დეკემბერის №623 დადგენილება. ტექნიკური რეგლამენტის „სურსათში/ცხოველთა საკვებში და გარემოს ობიექტებში პესტიციდებისა და აგროქიმიკატების ნარჩენების კონტროლისათვის ნიმუშების აღების წესები“ საქართველოს მთავრობის 2014 წლის 3 იანვრის №35 დადგენილება.

მუხლი 3. პროგრამის მიზნები

პროგრამის მიზნებია:

- ა) ქვეყნის ტერიტორიის დაცვა გადამდები დაავადებების შემოჭრა/შემოტანა და გავრცელებისაგან;
- ბ) ცხოველთა ჯანმრთელობის დაცვა საშში ინფექციური დაავადებებისგან (ვეტერინარული კეთილსაიმედოობის მიღწევა/შენარჩუნება);
- გ) ზოონოზური დაავადებებისგან ადამიანების დაცვა და მათი გამოვლენის შემცირება;
- დ) ფერმებსა და ოჯახურ წარმოებაში ცხოველთა ინფექციური დაავადების გავრცელებით გამოწვეული ეკონომიკური ზარალის და საერთაშორისო ვაჭრობაში შეზღუდვების თავიდან აცილება;
- ე) ვეტერინარული კონტროლისადმი დაქვემდებარებული, მათ შორის პირველადი წარმოების, ბიზნესოპერატორების საქმიანობის სახელმწიფო კონტროლი, დარღვევების გამოვლენა და მათი აღმოფხვრა;
- ვ) ცხოველთა იდენტიფიკაცია - რეგისტრაციის სისტემის დანერგვა. სადგომის/დროებითი სადგომის შესახებ არსებული სიტუაციის შესწავლა. მონაცემთა ერთიანი ბაზის სრულყოფა-მონაცემების განახლება, ცხოველთა მიკვლევადობის გაუმჯობესება;

ზ) ცოცხალ ცხოველებში (ბიოლოგიური სითხეები და ქსოვილები) და ცხოველის საკვებში ანაბოლური მოქმედების მქონე, აკრძალული ნივთიერების, ვეტერინარული პრეპარატების და დამაბინძურებლების გამოვლენა და მათი არსებობის მიზეზების დადგენა;

თ) ცხოველთა ჯანმრთელობაზე კონტროლის განხორციელება, მათ შორის გადაადგილების დროს;

ი) ხარისხიანი ვეტერინარული პრეპარატების მიმოქცევის ხელშეწყობა;

კ) ცხოველური წარმოშობის არასასურსათო დანიშნულების უვნებელი პროდუქტის (მე-3 კატეგორიის მასალიდან დამზადებული შინაური ბინადარი ცხოველის გადამუშავებული, ნედლი, დაკონსერვებული საკვების, ძაღლის საღრღნელი ძვლის, ტყავის და კანის, მატყლისა და თევზის ფქვილის) წარმოება/გადამუშავება და ბაზარზე განთავსება.

ლ) უვნებელი ცხოველის საკვების წარმოების, გადამუშავებისა და დისტრიბუციის უზრუნველყოფა და სასურსათო დანიშნულების ცხოველების, ისეთი ცხოველის საკვებით კვება, რომელიც შეძლებისამებრ უზრუნველყოფს დაბალი რისკის შენარჩუნებას ბიოლოგიური, ქიმიური და ფიზიკური დაბინძურებისაგან.

მუხლი 4. პროგრამის განხორციელების უფლებამოსილება

ვეტერინარულ სახელმწიფო კონტროლს ახორციელებს სააგენტოს უფლებამოსილი პირი (ვეტერინარი). სახელმწიფო კონტროლის განხორციელებისას „სურსათის/ცხოველის საკვების უვნებლობის, ვეტერინარიისა და მცენარეთა დაცვის კოდექსი“-თ დადგენილი მოთხოვნების დარღვევაზე სამართალდამრღვევს აღნიშნული კოდექსის 65- 67-ე, 69-71-ე და 73 -74-ე მუხლების შესაბამისად სააგენტოს უფლებამოსილი პირი გამოუწერს საჯარიმო ქვითარს, რომელიც იმავდროულად არის ადმინისტრაციული სამართალდარღვევის შესახებ ოქმი.

მუხლი 5. სახელმწიფო კონტროლის განხორციელების მექანიზმები

1. ინსპექტირება ხორციელდება:

ა) ვეტერინარული პრეპარატების დამამზადებელ საწარმოში;

ბ) ვეტერინარული პრეპარატების საცალო და საბითუმო ვაჭრობის ობიექტში;

გ) ვეტერინარულ სამკურნალოში (კლინიკაში);

დ) ვეტერინარულ კოსმეტიკურ კაბინეტში;

ე) ცხოველთა თავშესაფარში;

ვ) ზოომაღაზიაში;

ზ) ცოცხალი ცხოველების სარეალიზაციო აგრარულ ბაზარში/ბაზრობაში;

თ) შინაური ბინადარი ცხოველის გადამუშავებული, ნედლი, დაკონსერვებული საკვების, ძაღლის საღრნელი ძვლის, ტყავის და კანის, მატყლის, თევზის ფქვილის საწარმოებში;

ი) ბიოდირექტის მწარმოებელ საწარმოში;

კ) სასურსათო დანიშნულების ცხოველის საკვების საწარმოში;

ლ) პირველადი წარმოების ობიექტებში;

მ) ვეტერინარული საქმიანობის განმახორციელებელი ბიზნესოპერატორების, რომლებიც ახორციელებენ საზღვარგარეთიდან ვეტერინარულ კონტროლქვემდებარე პროდუქციის საქართველოში იმპორტს.

2. მონიტორინგი მოიცავს:

ა) რისკის შესაფასებლად პირველადი წარმოების ობიექტებში, „ტექნიკური რეგლამენტის - ცოცხალ ცხოველებსა და ცხოველური წარმოშობის სურსათში ზოგიერთი ნივთიერებისა (სუბსტანციის) და მათი ნარჩენების მონიტორინგის წესის დამტკიცების თაობაზე“ საქართველოს მთავრობის 2016 წლის 18 იანვრის №22 დადგენილების დანართი №1-ით „ანაბოლური მოქმედების მქონე ნივთიერებები (სუბსტანციები), აკრძალული ნივთიერებები (სუბსტანციები), ვეტერინარული პრეპარატები და დამაბინძურებლები“ განსაზღვრული ნივთიერებებისა (სუბსტანცია) და მათი ნარჩენების ცოცხალ ცხოველებში, ცხოველის ბიოლოგიურ სითხესა და ქსოვილში დადგენას აკრძალული მკურნალობის (გამოყენების) აღკვეთის მიზნით;

ბ) შინაური ბინადარი ცხოველის გადამუშავებული, ნედლი და დაკონსერვებული საკვების, ძაღლის საღრნელი ძვლის, ასევე თევზის ფქვილის გამოკვლევას საღმონელასა და ენტერობაქტერიებზე;

გ) ვეტერინარული პრეპარატების ხარისხის დასადგენად ნიმუშის აღებას;

დ) ვეტერინარული პრეპარატების ეტიკეტირების შემოწმებას;

ე) ცხოველის საცხოვრებელი გარემოს დათვალიერებას და ინფორმაციის შეგროვებას;

ვ) ცხოველის ჯანმრთელობის მდგომარეობის დასადგენად ვაქცინაციის, ცხოველთა დამუშავების, გამოკვლევების შესრულების შესახებ მონაცემების მოპოვებას, ასევე რისკის შეფასებას;

ზ) სასურსათო დანიშნულების ცხოველის საკვებ(ზე)ში პესტიციდების ნარჩენების მაქსიმალური დონის განსაზღვრას.

3. ზედამხედველობა ხორციელდება:

ა) საკარანტინო ღონისძიებების მიმდინარეობაზე;

ბ) გადამდები დაავადებებისა და მასობრივი არაგადამდები დაავადებების საწინააღმდეგო ღონისძიებებზე;

გ) არარეგისტრირებული, ფალსიფიცირებული, ვადაგასული და გამოსაყენებლად უვარგისად მიჩნეული ვეტერინარული პრეპარატების განადგურებაზე;

დ) ცხოველური წარმოშობის არასასურსათო დანიშნულების პროდუქტის, მათ შორის მადპ-ს განკარგვა/განთავსებაზე;

ე) ცხოველთა გადაყვანა-გადარეკვის მიმდინარეობაზე (მათ შორის, სეზონურ სამოვრებზე);

ვ) უვარგისად მიჩნეული ცხოველის საკვების განადგურებაზე;

ზ) ბიზნესოპერატორის მიერ სააგენტოს მითითებების შესრულებაზე;

თ) ცოცხალი ცხოველების, მეცხოველეობის არასასურსათო ნედლეულის გადაზიდვის დროს გამოსაყენებელი ვეტერინარული მოწმობების და სერტიფიკატების გაცემასა და გამოყენებაზე.

4. დოკუმენტური შემოწმება ხორციელდება დამოუკიდებლად ან სახელმწიფო კონტროლის სხვა მექანიზმებთან (ინსპექტირება, მონიტორინგი, ზედამხედველობა) ერთად, ბიზნესოპერატორის საქმიანობასთან დაკავშირებული დოკუმენტების შემოწმების მიზნით.

5. ნიმუშის აღება ხორციელდება ორგანოლეპტიკური, მიკრობიოლოგიური, პარაზიტოლოგიური, ტოქსიკოლოგიური, ფიზიკურ-ქიმიური, რადიოლოგიური, დაავადებების ან/და სხვა მაჩვენებლების გამოსაკვლევად, რათა განისაზღვროს ცხოველის ჯანმრთელობისა და კეთილდღეობისათვის, ადამიანის ჯანმრთელობისა და

სიცოცხლისათვის მოსალოდნელი რისკი. ნიმუშის აღება შეიძლება განხორციელდეს ინსპექტირების, ზედამხედველობის, მონიტორინგის დროს ან დამოუკიდებლად.

მუხლი 6. ვეტერინარული სახელმწიფო კონტროლის განხორციელება

1. ვეტერინარულ კონტროლქვემდებარე ობიექტების ინსპექტირება:

2023 წელს განხორციელდება ვეტერინარული კონტროლისადმი დაქვემდებარებული 929 ობიექტის (ვეტერინარული კლინიკა, ზოომალაზია, ვეტერინარული პრეპარატების საცალო და საბითუმო სავაჭრო ობიექტი, ვეტერინარული კოსმეტიკური კაბინეტი, ცხოველთა თავშესაფარი, ვეტერინარული პრეპარატების საწარმო, სასურსათო დანიშნულებისა და შინაური ბინადარი ცხოველების საკვების საწარმო, თევზის ფქვილის საწარმო, ცოცხალი ცხოველების ბაზარი/ბაზრობა, აკვაკულტურის პირველადი წარმოება და სხვა პირველადი წარმოების ობიექტი, ტყავის დამამზადებელი საწარმოები) სახელმწიფო კონტროლი.

ბიზნესოპერატორის საქმიანობაში შესაძლო საფრთხის ზემოქმედებით გამოწვეული ზიანიდან და მისი შედეგის სიმძიმიდან გამომდინარე განასხვავებენ მაღალი, საშუალო და დაბალი რისკის ობიექტებს.

1.1. მაღალი რისკის ობიექტებს განეკუთვნებიან ობიექტები, რომლებიც ახორციელებენ:

ა) ცხოველების მოვლა-შენახვას, გამოზრდას, მოშენებას, რეალიზაციას;

ბ) ვეტერინარული პრეპარატების წარმოებას;

გ) ვეტერინარული პრეპარატების საცალო და საბითუმო ვაჭრობას;

დ) საქართველოში სპეციალურ კონტროლს დაქვემდებარებულ ნივთიერებათა და სპეციალურ კონტროლს დაქვემდებარებულ ფარმაცევტულ პროდუქტთან გათანაბრებული სამკურნალო საშუალებების გამოყენებას (ნარკოტიკული ან/და ფსიქოტროპული საშუალებები);

ე) ცხოველური წარმოშობის არასასურსათო დანიშნულების პროდუქტიდან (მე-3 კატეგორიის მასალიდან დამზადებული) შინაური ბინადარი ცხოველის საკვების და თევზის ფქვილის წარმოებას.

1.2. საშუალო რისკის ობიექტებს განეკუთვნებიან ობიექტები, რომლებიც ახორციელებენ:

ა) სასურსათო დანიშნულების ცხოველების საკვების და საკვებდანამატის წარმოებას;

ბ) ცხოველთა დაავადებების დიაგნოსტიკას, მკურნალობას, პროფილაქტიკას;

გ) ტყავის დამზადებას.

1.3. დაბალი რისკის ობიექტებს განეკუთვნებიან ობიექტები, რომლებიც ახორციელებენ:

ა) ცხოველების საკვების და საკვებდანამატების რეალიზაციას;

ბ) ცხოველთა კოსმეტიკურ მომსახურებას;

გ) ბიოდიზელის წარმოებას.

ვეტერინარულ სახელმწიფო კონტროლის პროგრამის შემუშავებისას გათვალისწინებულია შემდეგ რისკის კრიტერიუმები:

ა) საანგარიშო წელს გამოვლენილი სამართალდარღვევის შემთხვევა;

ბ) ბოლო 2 წელს ბიზნესოპერატორის საქმიანობის ინსპექტირების განუხორციელებლობა;

გ) ლაბორატორიული კვლევის უარყოფითი შედეგი;

დ) უფლებამოსილი პირის მითითებების შესრულების მდგომარეობა.

მაღალი რისკის ობიექტების მიმართ შეიძლება არ იქნეს გაითვალისწინებული აღნიშნული კრიტერიუმები და დაიგეგმოს:

ა) საქართველოში სპეციალურ კონტროლს დაქვემდებარებულ ნივთიერებათა და სპეციალურ კონტროლს დაქვემდებარებულ ფარმაცევტულ პროდუქტთან გათანაბრებული სამკურნალო საშუალებების გამომყენებელი ყველა რეგისტრირებული ვეტერინარული სამსახურისა და ცხოველთა ჭერის საქმიანობის განმახორციელებელი სამსახურების ინსპექტირება წელიწადში ორჯერ;

ბ) შინაური ბინადარი ცხოველების საკვების და თევზის ფქვილის ყველა საწარმოს ინსპექტირება წელიწადში ორჯერ;

გ) ვეტერინარული პრეპარატების ყველა საწარმოს ინსპექტირება წელიწადში ორჯერ;

დ) ცოცხალი ცხოველების ყველა ბაზრის/ბაზრობის ინსპექტირება წელიწადში ორჯერ;

ე) ვეტერინარული პრეპარატების საცალო (ვეტაფთიაქის) და საბითუმო ვაჭრობის

ყველა ობიექტის არანაკლებ 50%-ს ინსპექტირება (შემოწმების მნიშვნელოვანი კრიტერიუმი იქნება წინა წლის შემოწმების შედეგად გამოვლენილი სამართალდარღვევა, შეუსაბამობის გამოსწორებისთვის მიღებული მითითებების შესრულების მდგომარეობა, ლაბორატორიული კვლევის შედეგები).

ცხოველის ჯანმრთელობისა და სიცოცხლისთვის მოსალოდნელი რისკების განსაზღვრისთვის ნიმუშების აღება უნდა დაიგეგმოს შემდეგი პრინციპით:

ა) ვეტერინარული პრეპარატების ხარისხის მონიტორინგის მიზნით მოხდეს სულ რეგისტრირებული ვეტერინარული პრეპარატების არანაკლებ 15%-ს შესყიდვა და გამოკვლევა;

ბ) ფერმებში ცოცხალი ცხოველის ბიოლოგიურ სითხეებსა და ქსოვილებში, სასურსათო დანიშნულების ცხოველების საკვებში, ანაბოლური მოქმედების მქონე და აკრძალული ნივთიერების, ვეტერინარული პრეპარატების და დამაბინძურებლების გამოვლენის მონიტორინგის მიზნით, დადგენილი ჯგუფის ნივთიერებებზე, მომავალი წლისთვის გამოსაკვლევი სასურსათო დანიშნულების ცხოველების რაოდენობის განსაზღვრა განხორციელდეს საანგარიშო წელს დაკლული ცხოველების რაოდენობიდან, ხოლო აღნიშნული ჯგუფის თითოეული ქვეჯგუფის ნივთიერებების გამოკვლევა ჩატარდეს ამ ჯგუფისთვის ასაღები ნიმუშების რაოდენობის არანაკლებ 5%-ში;

გ) შინაური ბინადარი ცხოველების საკვების და თევზის ფქვილის უვნებლობის მონიტორინგის მიზნით სალმონელასა და ენტერობაქტერიების გამოკვლევისთვის აღებულ იქნეს შესაბამისი პროდუქტის დამამზადებელ საწარმოში 5 სხვადასხვა პარტიიდან 5-5 ნიმუში;

დ) სასურსათო დანიშნულების მცენარეული და ცხოველური წარმოშობის ცხოველის საკვებ(ზე)ში პესტიციდების ნარჩენების მაქსიმალური დონის გამოვლენის მიზნით დამამზადებელ საწარმოში აღებული და გამოკვლეული იქნეს ცხოველის საკვების ნიმუშები 3 მაჩვენებელზე.

2. 2023 წელს გეგმური ინსპექტირება განხორციელდება:

სპეციალურ კონტროლს დაქვემდებარებული ფსიქოტროპული პრეპარატების გამომყენებელი სამსახურები (ცხოველთა თავმესაფარი და ვეტერინარული კლინიკა), ვეტერინარული პრეპარატების მწარმოებელი საწარმო, შინაური ბინადარი ცხოველების გადამამზავებელი საკვების მწარმოებელი საწარმო, თევზის ფქვილის

გადამამუშავებელი საწარმო, ცოცხალი ცხოველების სარეალიზაციო აგრარული ბაზრები/ბაზრობები რომლთა 100%-ის ინსპექტირებაც განხორციელდება წელიწადში ორჯერ.

განხორციელდება შემდეგი ობიექტების ინსპექტირება:

- განხორციელდება შემდეგი ობიექტების ინსპექტირება: სურსათის ეროვნული სააგენტოს რეესტრში არსებული 436 საცალო და საბითუმო ვეტერინარული აფთიაქების 70%- სულ 305 ობიექტის ინსპექტირება (მნიშვნელოვანი კრიტერიუმი იქნება წინა წლის ინსპექტირების შედეგად გამოვლენილი სამართალდარღვევა, მითითებების შესრულების ხარისხი);
- სპეციალურ კონტროლს დაქვემდებარებული ფსიქოტროპული პრეპარატების გამომყენებელი სამსახურების 100%-სულ 54 ობიექტი;
- სურსათის ეროვნული სააგენტოს რეესტრში არსებული 283 აკვაკულტურის პირველადი წარმოების (საკალმახე) 70%-სულ 198 ობიექტი (საკალმახე)
- ეკონომიკური საქმიანობის რეესტრში რეგისტრირებულისხვა პირველადი წარმოების 1040 ობიექტის 20% -სულ 218 ობიექტი;
- ეკონომიკური საქმიანობის რეესტრში რეგისტრირებული 55 ცხოველის მზა საკვებისსაწარმოების 50%- სულ 27 ობიექტი;
- ეკონომიკური საქმიანობის რეესტრში რეგისტრირებული ვეტერინარული პრეპარატების საწარმოს 100%-2 ობიექტი;
- ეკონომიკური საქმიანობის რეესტრში რეგისტრირებული ცოცხალი ცხოველების სარეალიზაციო აგრარული ბაზრები/ბაზრობების 100%-24 ობიექტი;
- აღიარებული თევზის ფქვილის გადამამუშავებელი საწარმოების 100%-4 ობიექტი;
- აღიარებული შინაური ბინადარი ცხოველების გადამამუშავებული საკვების მწარმოებელი საწარმოს 100%-2 ობიექტი;
- სასურსათო დანიშნულების ცხოველის მზა საკვების მწარმოებელი აღიარებული საწარმოების 100%-2 ობიექტი;
- აღიარებული პირველადი წარმოების 100%-13 ობიექტი

- ტყავის თრიმვლა და დამუშავების განმახორციელებელი ეკონომიკურ საქმიანობათა რესტრში რეგისტრირებული 16 ობიექტის 50%-8 ობიექტი;

- ზოომალაზიების, ვეტერინარული კლინიკების და ცხოველთა კოსმეტიკური სალონების 70 ობიექტი.

3. 2023 წელს ზედამხედველობა განხორციელდება:

ა) საკარანტინო ღონისძიებების მიმდინარეობაზე;

ბ) გადამდები დაავადებებისა და მასობრივი არაგადამდები დაავადებების საწინააღმდეგო ღონისძიებებზე;

გ) არარეგისტრირებული, ფალსიფიცირებული, ვადაგასული და გამოსაყენებლად უვარგისად მიჩნეული ვეტერინარული პრეპარატების განადგურებაზე;

დ) ცხოველური წარმოშობის არასასურსათო დანიშნულების პროდუქტის, მათ შორის მადპ-ს განკარგვა/განთავსებაზე;

ე) ცხოველთა გადაყვანა-გადარეკვის მიმდინარეობაზე (მათ შორის, სეზონურ სამოვრებზე);

ვ) უვარგისად მიჩნეული ცხოველის საკვების განადგურებაზე;

ზ) ბიზნესოპერატორის მიერ სააგენტოს მითითებების შესრულებაზე.

თ) საექსპორტოდ განკუთვნილი ცოცხალი ცხოველების და არასასურსათო დანიშნულების ცხოველური წარმოშობის პროდუქტის სერტიფიცირებაზე.

ი) ცოცხალი ცხოველების, მეცხოველეობის არასასურსათო ნედლეულის გადაზიდვის დროს გამოსაყენებელი ვეტერინარული მოწმობების და სერტიფიკატების გაცემასა და გამოყენებაზე.

4. მონიტორინგი ცხოველთა ჯანმრთელობაზე (ვაქცინაცია, ნიმუშების აღება):

ა) მონიტორინგი ეტაპობრივად განხორციელდება ცხოველთა ჯანმრთელობის მდგომარეობის შესწავლის, დაცვის და რისკის შეფასების მიზნით შემდეგ დაგეგმილ ღონისძიებებზე:

- ბრუცელოზზე პოსტვაქცინალური ანტისხეულების აღმოჩენა - 250 ნიმუში;
- ქვეყანაში ცოფის დაავადებაზე ფონური მაჩვენებლის განსაზღვრის მიზნით პოსტვაქცინალური ანტისხეულების აღმოჩენა – 100 ნიმუში;
- თურქულზე არასტრუქტურული პროტეინის (NSP ანტისხეული) აღმოჩენა- 4,000 ნიმუში;
- თურქულზე სტრუქტურული პროტეინის (SP ანტისხეული) აღმოჩენა – სავარაუდოდ 500 ნიმუში;
- ცხვრის კატარალური ცხელებაზე ანტისხეულის აღმოჩენა (მსხვილფეხა და წვრილფეხა პირუტყვი) - 1000 ნიმუში.

ბ) თურქული (Food and Mouth Disease) - წყვილჩლიქიანი შინაური და გარეული ცხოველების მაღალკონტაგიოზური, განაკუთრებით საშიში პათოგენით გამოწვეული ვირუსული ინფექციური დაავადებაა, რომელიც ხასიათდება ცხელებით, პირის ღრუს ლორწოვანი გარსის, ცურის, კანის და ჩლიქთაშორის ნაპრალის აფთოზური დაზიანებით. თურქული ფიქსირდება საქართველოს სამხრეთით, სამხრეთ-აღმოსავლეთითა და ჩრდილოეთით მდებარე ქვეყნებში. მიმდინარე და გასულ წლებში ახალი ეპიდემიებით გამოწვეული კერები დაფიქსირდა თურქეთის რესპუბლიკაში უშუალოდ საქართველოს მოსაზღვრე ტერიტორიებზე. ამასთანავე საქართველოში თურქულის დაავადების შემოჭრა/გავრცელების რისკი მაღალია ქვეყნის, სატრანზიტო ფუნქციიდან და მეცხოველეობის გაძლიერების არსებული მომთაბარე სისტემიდან გამომდინარე. საზღვრისპირა ტერიტორიებზე არსებულ ზამთრისა და ზაფხულის საძოვრებზე ცხოველთა მიგრაციის პერიოდში ასობით ათასი პირუტყვი გადაადგილდება სხვადასხვა მუნიციპალიტეტის ადმინისტრაციული ტერიტორიების გავლით რამოდენიმე ასეულ კილომეტრზე, რა დროსაც ხდება მათი უშუალო კონტაქტირება აბორიგენ პირუტყვთან. ასევე რისკის კატეგორიას მიეკუთვნება დროებით ოკუპირებული არაკონტროლირებადი ტერიტორიები, (2011 წელს სამაჩაბლოს, ე.წ „სამხრეთ ოსეთის ავტონომიური ოლქის“ ტერიტორიაზე დაფიქსირებული იყო თურქულის შემთხვევა). ქვეყანაში ვირუსის ცირკულაციაზე

მიუთითებს არასტრუქტურულ (NSP) ცილებზე ჩატარებული კვლევების შედეგები. ვინაიდან დაავადება არის მაღალკონტაგიოზური ყოველივე ზემოთ აღნიშნულიდან გამომდინარე, არსებობს საქართველოს ტერიტორიაზე მისი შემოჭრისა და დაავადების ამთვისებელ არაიმუნიზირებული ცხოველების შემთხვევაში სწრაფი და ფართო გავრცელების რეალური საშიშროება, რაც მნიშვნელოვან ეკონომიურ ზარალს მიაყენებს ცხოველთა მეპატრონეებს, ფერმერებს და გამოიწვევს მეცხოველეობის პროდუქტების წარმოების მკვეთრ შემცირებას. ამასთანავე ქვეყანას საერთაშორისო და ქვეყნის კანონმდებლობით დაეკისრება ვალდებულება გაატაროს საკარანტინო-შემზღუდავი და სალიკვიდაციო ღონისძიებები, რაც დაკავშირებული იქნება დიდ ფინანსურ დანახარჯებთან. დაავადების აღმოფხვრამდე შეიზღუდება ექსპორტი და ტრანზიტი, რაც შეაფერხებს საერთაშორისო ვაჭრობას. ყოველივე ზემოთაღნიშნულიდან გამომდინარე თურქულის რისკზე დაფუძნებული სტრატეგიის (OCP) შესაბამისად რისკის ზონებში წლის პირველ და მეორე ნახევარში ვაქცინირებული (მათ შორის მოზარდი პირუტყვის რევაქცინაციის ჩათვლით) იქნება სავარაუდოდ 850 000 სული მსხვილფეხა და 1 100 000 სული წვრილფეხა პირუტყვი აგრეთვე გათვალისწინებულია ვაქცინის რეზერვის შექმნა (აღნიშნული გეგმის შესრულების შესაძლო ცდომილებით $\pm 15\%$ -მდე);

გ) ჯილეხი (Anthrax) - განაკუთრებით საშიში პათოგენით გამოწვეული ზოონოზური ინფექციური დაავადებაა. ჯილეხით ავადდება მრავალი სახის შინაური და გარეული ცხოველი, აგრეთვე ადამიანი. გასულ წლებში ცხოველებში ლაბორატორიულად დაფიქსირდა: 2009 წელს 12 შემთხვევა, 2010 წელს-8, 2011 წელს-31, 2012 წელს-36, 2013 წელს -40, 2014 წელს-19, 2015 წელს-29, 2016 წელს-17, 2017 წელს-15, 2018 წელს - 11, 2019 წელს 6 შემთხვევა, 2020-წელს 20 შემთხვევა ცხოველებში, 2021-წელს 4 ცხოველის და 1 ნიადაგის შემთხვევა, 2022-წელს (არასრული მონაცემი) 10 ცხოველის შემთხვევა. ჯილეხით ადამიანი დაავადდა: 2009 წელს -38 , 2010 წელს-28, 2011 წელს-81, 2012 წელს-110, 2013 წელს-144, 2014 წელს-57, 2015 წელს-57, 2016 წელს-27, 2017 წელს-34 (მათ შორის 2 ლეტალური შედეგით), 2018 წელს 25 ადამიანი, 2019 წელს- 10, 2020 წელს 33 ადამიანი, 2021 წელს 13 ადამიანი, ხოლო 2022-წელს (არასრული მონაცემი) 24 შემთხვევა. ცხოველის დაავადების ყოველი ახალი შემთხვევა ქმნის ახალ ნიადაგობრივ კერას, რომელიც რისკის მატარებლად რჩება ათეულობით წელი. დაავადება იწვევს დიდ ეკონომიურ ზარალს ცხოველთა მეპატრონეებსა და ფერმერებში, რაც გამოიხატება დაავადებული ცხოველების სიკვდილიანობით, დაავადების კერებში სალიკვიდაციო

ლონისძიებების გატარებაზე გაწეული ხარჯებით (იძულებითი აცრები, დეზინფექციები, დაცემული ცხოველების განადგურება და ა.შ.). დაავადებული ცხოველების და მათგან მიღებული ცხოველური პროდუქტებით ასევე შესაძლებელია დაავადდნენ ადამიანებიც. ეროვნული სააგენტოს მიერ 2012 წლის მეორე ნახევრიდან განხორციელებული სპეციფიკური ლონისძიებების შედეგად ცხოველებსა და ადამიანებში შეინიშნება დაავადების გამოვლინების კლების ტენდენცია, თუმცა 2017-2018 და 2020 წლებში საქართველოს რიგ რაიონებში აღინიშნა დაავადების გამოვლინებები ისეთ, ტერიტორიებზე, სადაც წინა წლებში იგი არ ფიქსირდებოდა. ცხოველების და შესაბამისად, ადამიანების დაავადების პრევენციის მიზნით და მოსალოდნელი საფრთხეების გათვალისწინებით (ჯილეხზე ისტორიულად არაკეთილსაიმედო ტერიტორიები, ჯანდაცვის ორგანოების მონაცემებით ადამიანების დაავადების ფაქტების არსებობა, გადასარევი ტრასის და მიმდებარე დასახლებულ პუნქტებში/ფერმებში არსებული ცხოველები, მუნიციპალიტეტებში სადაც ეპიზოოტიური სიტუაცია გართულებულია) 2023 წელს ჩატარდება სავარაუდოდ 420 000 სული მსხვილფეხა, 575 000 სული წვრილფეხა პირუტყვისა და 4 600 სული კენტჩლიქიანი ცხოველის ჯილეხის საწინააღმდეგო ვაქცინაცია (მათ შორის მოზარდის რევაქცინაციის ჩათვლით, აგრეთვე გათვალისწინებულია ვაქცინის რეზერვის შექმნა (აღნიშნული გეგმის შესრულების შესაძლო ცდომილებით $\pm 15\%$ -მდე);

დ) ცოფი (Rabies) – ზოონოზური, უკურნებელი ვირუსული ინფექციური დაავადებაა. ცოფით ავადდება ყველა თბილისხლიანი ცხოველი, აგრეთვე ადამიანი. ინფექციის გავრცელების ძირითადი წყაროა: ძაღლი, კატა და სხვა სახეობის ხორცისმჭამელი ცხოველები, ამიტომ მნიშვნელოვანია ცოფთან ბრძოლის კომპლექსურ ლონისძიებათა გატარება, მათ შორის ცოფის ამთვისებელი შინაური ბინადარი ცხოველების (ძაღლი, კატა) ვაქცინაცია. გასულ წლებში ცხოველებში ლაბორატორიული გამოკვლევებით დაფიქსირდა: 2009 წელს ცოფით დაავადების 153 შემთხვევა, 2010 წელს- 97 შემთხვევა, 2011 წელს-69 შემთხვევა, 2012 წელს-135 შემთხვევა, 2013 წელს-116 შემთხვევა, 2014 წელს-119 შემთხვევა, 2015 წელს-103 შემთხვევა, 2016 წელს-53 შემთხვევა, 2017 წელს - 40 შემთხვევა, 2018 წელს -47 შემთხვევა, 2019 წელს - 50 შემთხვევა, 2020 წელს 54 შემთხვევა, 2021 წელს 40 შემთხვევა, ხოლო 2022 წლის პირველადი მონაცემებით 27 შემთხვევა. ცოფით (ჰიდროფობიით) გარდაცვლილია: 2009 წელს - 6 ადამიანი, 2010 წელს- 5, 2011 წელს - 3, 2012 წელს - 3, 2013 წელს - 4, 2014 წელს -4, 2015-2017 წლებში

ადამიანის გარდაცვალების შემთხვევას ადგილი არ ჰქონია, 2018 წელს გარდაიცვალა 2 ადამიანი, 2019 წელს გარდაიცვალა 1 ადამიანი, 2020 წელს ადამიანის გარდაცვალების შემთხვევას ადგილი არ ჰქონია. 2021 წელს გარდაიცვალა 1 ადამიანი. 2022 წელს გარდაიცვალა 1 ადამიანი. დაავადებას აქვს როგორც ეკონომიკური, ასევე სოციალური მნიშვნელობა. 2014 წლიდან განხორციელებული ინტენსიური სპეციფიკური ღონისძიებების შედეგად აღინიშნება პოზიტიური შედეგები და ეპიზოოტიური და ეპიდემიოლოგიური მდგომარეობის გაუმჯობესება. 2023 წელს ცოფის დაავადებაზე ზედამხედველობის განხორციელების მიზნით ვაქცინაცია ჩატარდება ქვეყნის მაშტაბით სავარაუდოდ 260 000 სულ ძალსა და კატას (აღნიშნული გეგმის შესრულების შესაძლო ცდომილებით $\pm 15\%$ -მდე). გათვალისწინებულია ასევე ვაქცინის რეზერვის შექმნა. აგრეთვე განხორციელდება ცხოველების მიერ ადამიანის დაკბენის შემთხვევაში, დამკბენ ცხოველზე 10 დღიანი ვეტერინარული ზედამხედველობა;

ე) მსხვილფეხა პირუტყვის ნოდულარული დერმატიტი (Lumpy Skin Disease) - ვირუსული ინფექციური დაავადებაა. 2014 წელს დაავადების შემთხვევები აღინიშნა აზერბაიჯანის რესპუბლიკასთან მოსაზღვრე მუნიციპალიტეტებში. უკანასკნელ პერიოდში ცხოველთა ჯანდაცვის მსოფლიო ორგანიზაციის (WOAH) ოფიციალურ ინფორმაციაზე დაყრდნობით მსხვილფეხა პირუტყვის ნოდულარული დერმატიტი დაფიქსირებულია საქართველოს მოსაზღვრე თურქეთის, აზერბაიჯანის, სომხეთის რესპუბლიკებში და რუსეთში მათ შორის ჩრდილოეთ კავკასიის რესპუბლიკებში. ხოლო 2015-2016 წლებში მნიშვნელოვნად გაფართოვდა მსხვილფეხა პირუტყვის ნოდულარული დერმატიტის გამოვლინების არეალი და მან მოიცვა აღმოსავლეთ ევროპის რიგი ქვეყნები: საბერძნეთი, მაკედონია, ალბანეთი, ბულგარეთი, მონტენეგრო, სერბეთი. 2017 წელს დაავადების გამოვლინებებს ადგილი ქონდა ასევე აფხაზეთის დროებით ოკუპირებულ ტერიტორიაზეც. აღნიშნულმა ვითარებამ გარკვეულწილად ზეგავლენა იქონია ჩვენი ქვეყნის ჩრდილო და დასავლეთ რეგიონების რიგ სოფლებზე. ასევე უნდა აღინიშნოს, რომ 2018 წელს ქვეყანაში ადგილი ჰქონდა დაავადების გამოვლინებებს. დაავადებაზე კონტროლის განხორციელებაში ასევე დახმარება აღმოგვიჩინა ევროკავშირმა (გრანტის სახით 2018 და 2020 წლებში გადმოცემული იქნა ჯამში 400 000 დოზა ვაქცინა). დაავადებას ახასიათებს დიდი ეკონომიკური ზარალი, რაც გამოიხატება დაავადებული ცხოველების სიკვდილიანობით და ცხოველური პროდუქტების ხარისხობრივი მაჩვენებლების გაუარესებით და რაოდენობრივი კლებით.

ეროვნული სააგენტოს მიერ ბოლო წლებში განხორციელებული სპეციფიკური ღონისძიებების შედეგად ცხოველებში დავადების კლინიკური გამოვლინება ამ ეტაპისთვის აღარ შეინიშნება. 2023 წელს გათვალისწინებულია ვაქცინის რეზერვი, რომელიც გამოყენებული იქნება რისკების შესაბამისად;

ვ) ცხვრისა და თხის ყვავილი (Sheep and Goat Pox) - ვირუსული ინფექციური დაავადებაა. მეცხვარეობაში იწვევს დიდ ეკონომიკურ ზარალს, რაც გამოიხატება პროდუქტიულობის დაქვეითებით, სიკვდილიანობით, განსაკუთრებით მოზარდ ცხოველებში და დაავადებული ცხოველების მკურნალობაზე გაწეულ ხარჯებში. ეროვნული სააგენტოს მიერ 2014 წლიდან განხორციელებული სპეციფიკური ღონისძიებების შედეგად ცხოველებში დავადების კლინიკური გამოვლინება ამ ეტაპისთვის აღარ შეინიშნება. 2023 წელს გათვალისწინებულია ვაქცინის რეზერვი, რომელიც გამოყენებული იქნება რისკების შესაბამისად;

ზ) წვრილფეხა პირუტყვის ჭირი (Peste des Petits Ruminants – PPR) - ვირუსული ინფექციური დაავადებაა, რომელსაც ახასიათებს სწრაფი გავრცელება და მაღალი სიკვდილიანობა (დაახლოვებით 50-100%) განსაკუთრებით მოზარდში, რის გამოც მეცხვარეობაში იწვევს დიდ ეკონომიკურ ზარალს. ცხოველთა ჯანდაცვის მსოფლიო ორგანიზაციის (WOAH) ოფიციალურ ინფორმაციაზე დაყრდნობით დაავადება დაფიქსირებულია თურქეთის და ირანის ისლამურ რესპუბლიკაში. დაავადება ქვეყანაში დაფიქსირდა 2016 წელს. დაავადების მაღალკონტაგიოზურობიდან გამომდინარე 2016 წელს ჩატარებული იქნა წვრილფეხა პირუტყვის მასიური ვაქცინაცია და მოზარდის რევაქცინაცია, ძირითადად ქვეყნის აღმოსავლეთ რეგიონებში. დაავადების განმეორებითი ეპიდემიების თავიდან აცილების მიზნით საერთაშორისო ორგანიზაციების (WOAH, FAO) ექსპერტების რეკომენდაციით 2017-2020 წლებში ვაქცინაცია უტარდებოდა დაახლოვებით 300 000 სულამდე მოზარდ წვრილფეხა პირუტყვს (2021 წელს ქვეყნის მასშტაბით ვაქცინირებული იქნა 650 000 სულამდე წვრილფეხა პირუტყვი) ქვეყნის აღმოსავლეთ რეგიონებში, სადაც ინტენსიურად განვითარებულია მომთაბარე მეცხვარეობის ინდუსტრია. სპეციფიკური ღონისძიებების გატარების შედეგად ცხოველებში დავადების კლინიკური გამოვლინება ამ ეტაპისთვის აღარ შეინიშნება. 2023 წელს გათვალისწინებულია ვაქცინის რეზერვის შექმნა, რომელიც გამოყენებული იქნება რისკების შესაბამისად;

თ) ბრუცელოზი (Brucellosis) - ქრონიკულად მიმდინარე ინფექციური დაავადებაა, რომელიც ცხოველებში ხასიათდება აბორტებით, მომყოლის შეჩერებით, ენდომეტრიტებით და აღწარმოებითი უნარის მოშლით. ბრუცელოზით ავადდება მრავალი სახის ცხოველი, აგრეთვე ადამიანიც, შესაბამისად დაავადებას გააჩნია სოციალური მნიშვნელობა. ადამიანებში ეს დაავადება მიმდინარეობს მძიმედ და რთულად განკურნებადია. გასულ წლებში ადამიანებში ლაბორატორიულად დაფიქსირდა: 2009 წელს 173 შემთხვევა, 2010 წელს -198, 2011 წელს-165, 2012 წელს-133, 2013 წელს-186, 2014 წელს -282, 2015 წელს -205, 2016 წელს -203, 2017 წელს - 202, 2018 წელს 177 შემთხვევა, 2019 წელს 188 შემთხვევა, 2020 წელს 125 შემთხვევა, 2021 წელს 130 შემთხვევა, ხოლო 2022 წელს პირველადი მონაცემებით 124 შემთხვევა. 2023 წელს ბრუცელოზის საწინააღმდეგო ვაქცინაცია ჩაუტარდება სავარაუდოდ 130 000 სულამდე მსხვილფეხა (ვაქცინის გამოყენების ინსტრუქციის შესაბამისად საჭიროების შემთხვევაში მოზარდი პირუტყვის რევაქცინაცია) და 90 000 სულამდე წვრილფეხა პირუტყვს. აგრეთვე გათვალისწინებულია ვაქცინის რეზერვის შექმნა, (აღნიშნული საორიენტაციო გეგმის შესრულების შესაძლო ცდომილებით $\pm 15\%$ -მდე);

ი) ტუბერკულოზი (Tuberculosis) - მრავალი სახის ცხოველისა და ფრინველის ქრონიკულად მიმდინარე ინფექციური დაავადებაა, ავადდება ადამიანიც. დაავადებას აქვს როგორც ეკონომიური ასევე სოციალური მნიშვნელობა. 2008 წლის შემდგომ 2017 წელს პირველად განხორციელდა მსხვილფეხა პირუტყვის ტუბერკულინიზაცია, გამოკვლეული იქნა 7 064 სული, დადებითად მორეაგირე აღმოჩნდა 18 სული მსხვილფეხა პირუტყვი. 2018 წელს გამოკვლეული იქნა 10 095 სულზე მეტი, დადებითად მორეაგირე აღმოჩნდა 43 სული მსხვილფეხა პირუტყვი, ხოლო, 2019 წელს გამოკვლეული იქნა 10 040 სულამდე პირუტყვი, დადებითად მორეაგირე გამოვლინდა 26 სული მსხვილფეხა პირუტყვი, 2020 წელს გამოკვლეული იქნა 10 293 სულამდე პირუტყვი დადებითად მორეაგირე გამოვლინდა ერთი სული, 2021 წელს გამოკვლეული იქნა 1600 სულამდე პირუტყვი, დადებითად მორეაგირე გამოვლინდა 2 სული, 2022 წელს გამოკვლეული იქნა 10 000 სულამდე პირუტყვი, დადებითად მორეაგირე არ გამოვლენილა. უცხოელი ექსპერტების რჩევით, 2023 წელს დაავადებაზე ზედამხედველობა გაგრძელდება ცხოველთა სასაკლაოებში, ტუბერკულოზზე საექვო ცხოველების ნიმუშები გამოკვლეული იქნება ლაბორატორიულად, ასევე

განხორციელდება ალერგიული მეთოდით ფერმებში სავარაუდოდ 10 000 სული მსხვილფეხა პირუტყვის გამოკვლევა;

კ) ყირიმ კონგოს ჰემორაგიული ცხელება (Crimean Congo Hemorrhagic Fever) ცხოველისა და ადამიანის ვირუსული დაავადებაა, რომელიც ადამიანებში მძიმედ მიმდინარეობს. ყირიმ კონგოს ჰემორაგიული ცხელებით დაავადებულ ცხოველს კლინიკური ნიშნები არ აღენიშნება, მაგრამ ვირემიის პერიოდში დაავადების გამავრცელებელია. დაავადება ძირითადად ვრცელდება ტკიპების (Hyalomma სახეობა) საშუალებით, რომელთაც შეხება ჰქონდათ დაავადებულ ცხოველთან. ტკიპმა ჯერ უნდა უკბინოს დაავადებულ ცხოველს (მსხვილფეხა, წვრილფეხა პირუტყვი და სხვა) რომლებიც ინფექციის ძირითად რეზერვუარს წარმოადგენენ და შემდეგ ადამიანს. ადამიანებში ლეტალობა 40% აღწევს. გასულ წლებში ადამიანებში ლაბორატორიულად დაფიქსირდა: 2012 წელს 1 შემთხვევა, 2013 წელს-13, 2014 წელს-24 (მათ შორის 3 ლეტალური შედეგით), 2015 წელს-9 (მათ შორის 2 ლეტალური შედეგით), 2016 წელს -6 (მათ შორის 2 ლეტალური შედეგით), 2017 წელს-5 შემთხვევა (მათ შორის 2 ლეტალური შედეგით), 2018 წელს 12 შემთხვევა (მათ შორის 1 ლეტალური), 2019 წელს 8 შემთხვევა (მათ შორის 3 ლეტალური), 2020 წელს 19 შემთხვევა (მათ შორის 4 ლეტალური), 2021 წელს 24 შემთხვევა (მათ შორის 2 ლეტალური), ხოლო 2022 წლის არასრული მონაცემებით 47 შემთხვევა (მათ შორის 4 ლეტალური), როგორც სტატისტიკური მონაცემებიდან ჩანს ყოველწლიურად ფიქსირდება ადამიანის დაავადების შემთხვევები. სააგენტოს მიერ 2015 წელს ჩატარებული ღონისძიება შეიძლება ჩაითვალოს ადამიანებში დაავადების გამოვლინების კლების ერთ-ერთ მიზეზად (დაავადების შემთხვევებმა 2015 წელს 2014 წელთან შედარებით იკლო 43,4%-ით, ხოლო ლეტალობამ 25 %-ით). 2023 წლისთვის ყირიმ-კონგოს ჰემორაგიული ცხელების ეპიდეფეთქების მართვისა და პრევენციის მიზნით შეიქმნება ინსექტო-აკაროციდული პრეპარატის რეზერვი და ადამიანებში დაავადების დაფიქსირების შემთხვევებში ეპიდემიოლოგიურ კერებში ჩატარდება მსხვილფეხა პირუტყვის დამუშავება;

ლ) ბლუთანგის დაავადებაზე მეზობელ ქვეყნებში (თურქეთი, რუსეთი) არსებული ეპიდემიოლოგიური მდგომარეობიდან და ბლუთანგის აღმოფხვრისა და კონტროლთან დაკავშირებული სპეციალური წესის დამტკიცების შესახებ საქართველოს მთავრობის

2018 წლის 3 აგვისტოს №398 დადგენილების მოთხოვნათა გათვალისწინებით 2023 წელს ქვეყანაში გაგრძელდება მსხვილფეხა და წვრილფეხა პირუტყვის კვლევები.

5. 2023 წელს დოკუმენტური შემოწმება განხორციელდება:

ა) დოკუმენტური შემოწმება ხორციელდება ინსპექტირებისა და მონიტორინგის დროს და ასევე, დამოუკიდებლად;

ბ) შემოწმების პრიორიტეტი ენიჭება ვეტერინარული პრეპარატებით მოვაჭრე საცალო (ვეტერინარული აფთიაქი) და საბითუმო ვაჭრობის ობიექტებს, რომელთა 70%-ის გეგმური დოკუმენტური შემოწმება განხორციელდება წელიწადში ერთხელ-305 ვეტერინარული აფთიაქი;

გ) არაგეგმური დოკუმენტური შემოწმება შესაძლებელია განხორციელდეს:

გ.ა) სახელმწიფო კონტროლის შედეგების საფუძველზე, მათ შორის, სააგენტოს მიერ აღებული ნიმუშის ლაბორატორიული გამოკვლევის შედეგების საფუძველზე;

გ.ბ) სახელმწიფო, ადგილობრივი თვითმმართველობის ან სამართალდამცავი ორგანოს შეტყობინების საფუძველზე;

გ.გ) სხვა ქვეყნის კომპეტენტური ორგანოს ან საერთაშორისო ორგანიზაციის შეტყობინების საფუძველზე;

გ.დ) სააგენტოში შემოსული შეტყობინების საფუძველზე, რომელიც შემტყობინებელი პირისა და შეტყობინებით გათვალისწინებული ინფორმაციის იდენტიფიკაციის შესაძლებლობას იძლევა;

გ.ე) სხვა ობიექტური გარემოების არსებობისას, რომელმაც შეიძლება საფრთხე შეუქმნას ადამიანის ან/და ცხოველის სიცოცხლესა და ჯანმრთელობას.

6. ვეტერინარული პრეპარატების ნიმუშების კვლევა:

2023 წელს ვეტერინარული პრეპარატების ხარისხის მონიტორინგის მიზნით განხორციელდება 188 ვეტერინარული პრეპარატის ნიმუშის აღება და ლაბორატორიული გამოკვლევა, რაც 2007-2022 წლის ნოემბრამდე სულ რეგისტრირებული 1195 ვეტერინარული პრეპარატის (1558-363=1195) 15%-ია, ხოლო 2022 წლის ნოემბრამდე სულ რეგისტრირებული 270 ვეტერინარული პრეპარატის 69.6%-ია. 188 გამოსაკვლევ ვეტერინარული პრეპარატის ნიმუშიდან 184 ვეტერინარული პრეპარატის გეგმურად ასაღები ნიმუში და 4 არაგეგმურად ასაღები ვეტერინარული პრეპარატების ნიმუში.

2023 წელს გეგმიურად ასაღები ვეტერინარული პრეპარატების ნიმუშების რაოდენობა შემცირდა წინა წელთან შედარებით. ეს გამომდინარეობს მიმდინარე წელს და 2019 წლიდან გამოკვლეული ვეტერინარული პრეპარატების ნიმუშების გამოკვლევისას შეუსაბამობის არ არსებობით.

2014-2018 წლებში გამოკვლეული 1042 ვეტერინარული პრეპარატის ნიმუშიდან 17 პრეპარატის ნიმუში იქნა უვარგისად მიჩნეული, ხოლო 2019-2022 წლებში - გამოკვლეული ნიმუშიდან არცეთი არ იქნა უვარგისად მიჩნეული.

2023 წლის განმავლობაში ასაღები და გამოსაკვლევ ვეტერინარული პრეპარატების ხარისხის მონიტორინგის მიზნით რეგიონული განაწილების წინასწარი საორიენტაციო გეგმა შედგა სულ არსებული შესაბამისი ვეტერინარულ კონტროლს დაქვემდებარებული ობიექტების (ვეტერინარული აფთიაქის (საცალო ვაჭრობის ობიექტი)/ვეტერინარული პრეპარატების საბითუმო ვაჭრობის ობიექტის) რაოდენობის და რეგიონული დისტრიბუციის შესაბამისად. ნიმუშების წინასწარი საორიენტაციო თანაფარდობა ვეტერინარული პრეპარატების ფორმების მიხედვით გადანაწილებულია რეგისტრირებული ვეტერინარული პრეპარატების შესაბამის ფორმების მიხედვით არსებული რაოდენობის გათვალისწინებით. შენიშვნა: შესასყიდი ნიმუშების სავარაუდო რაოდენობა ვეტერინარული პრეპარატების ფორმების მიხედვით არის პირობითი და მოსალოდნელია მათი ცვლილება კონტროლს დაქვემდებარებულ ობიექტებში ადგილზე არსებული სიტუაციის გათვალისწინებით. მუნიციპალიტეტებში ვეტერინარული პრეპარატების შესყიდვა ისე განხორციელდება, რომ არ მოხდეს ერთი დასახელების ვეტერინარული პრეპარატის იდენტური სერიების აღება გამოსაკვლევად.

7. ბიოლოგიური სითხეების/ქსოვილების და სასურსათო დანიშნულების ცხოველის საკვების ნიმუშების კვლევა

ფერმაში ცოცხალი ცხოველებიდან (ბიოლოგიური სითხეები და ქსოვილები) და სასურსათო დანიშნულების ცხოველის საკვებში ანაბოლური მოქმედების მქონე და აკრძალული ნივთიერების, ვეტერინარული პრეპარატების და სხვა დამაბინძურებლების გამოსავლენად ნიმუშების კვლევა ხორციელდება საქართველოს მთავრობის 2016 წლის 18 იანვრის №22 დადგენილებით დამტკიცებული „ტექნიკური რეგლამენტი - ცოცხალ ცხოველებსა და ცხოველური წარმოშობის სურსათში ზოგიერთი ნივთიერებისა (სუბსტანციის) და მათი ნარჩენების მონიტორინგის წესი“-ს საფუძველზე. ფერმაში

ცოცხალი ცხოველებიდან ასაღები ნიმუშების რაოდენობა გამომდინარეობს წინა წელს დაკლული შესაბამისი სახეობის ცხოველის რაოდენობიდან და წინა წელს ნაწარმოები აკვაკულტურის პროდუქციისგან ან რეგისტრირებული აკვაკულტურის ობიექტებიდან.

-მსხვილფეხა საქონელი- მსხვილფეხა საქონლის ნიმუშების რაოდენობა - წინა წელს დაკლული ცხოველების სავარაუდო რაოდენობის 189,237 სულის (სააგენტოში არსებული 2022 წლის 10 თვის მონაცემებით საშუალოდ დაიკლა 157,693 სული მსხვილფეხა საქონელი) არანაკლებ 0,4% (757 ნიმუში), აქედან ჯგუფი „ა“ – 0,25% (473-ნიმუში), რომელის ნახევარი 237 ნიმუში აღებული უნდა იქნეს ცოცხალი ცხოველებიდან, მათი შენახვის ადგილზე (ფერმა). „ა“ ჯგუფის ნივთიერებების (სუბსტანციების) თითოეული ქვეჯგუფისათვის კონტროლი განხორციელდება ამ ჯგუფისათვის განსაზღვრული ნიმუშების საერთო რაოდენობის არანაკლებ 5%-ში (ლაბ. შესაძლებლობების შესაბამისად). სურსათის დეპარტამენტთან შეთანხმებით სულ გამოკვლეული იქნება 264 მსხვილფეხა პირუტყვიდან აღებული საკვლევი 588 ნიმუში 8 მაჩვენებელზე (მედროქსიპროგესტერონი, პროგესტერონი, 17-ბეტა-ესტრადიოლი, ტესტოსტერონი, ეთინილესტრადიოლი, ტრემბოლოლი, ზერანოლი, ქლორამფენიკოლი);

-ცხვარი და თხა - ცხვრებისა და თხების ნიმუშების რაოდენობა წინა წელს 3 თვეზე მეტი ასაკის დაკლული ცხოველების სავარაუდო რაოდენობის 43,830 სულის (სააგენტოში არსებული 2021 წლის 10 თვის მონაცემებით, დაკლული იქნა 36,525 სული წვრილფეხა პირუტყვი.) არანაკლებ -0.05% (22 ნიმუში), აქედან ჯგუფი „ა“ – 0,01 % (6 ნიმუში). „ა“ ჯგუფის ნივთიერებების (სუბსტანციების) თითოეული ქვეჯგუფისათვის კონტროლი განხორციელდება ამ ჯგუფისათვის განსაზღვრული ნიმუშების საერთო რაოდენობის არანაკლებ 5%-ში-3 ნიმუში (ლაბორატორიული შესაძლებლობების შესაბამისად). სურსათის დეპარტამენტთან შეთანხმებით სულ გამოკვლეული იქნება 3 წვრილფეხა პირუტყვიდან აღებული საკვლევი 24 ნიმუში 8 მაჩვენებელზე (მედროქსიპროგესტერონი, პროგესტერონი, 17-ბეტა-ესტრადიოლი, ტესტოსტერონი, ეთინილესტრადიოლი, ტრემბოლოლი, ზერანოლი, ქლორამფენიკოლი);

-ღორი- ღორების ნიმუშების რაოდენობა - წინა წელს დაკლული ღორების სავარაუდო 183,165 სული რაოდენობის (სააგენტოში არსებული 2021 წლის 10 თვის მონაცემებით, დაკლული იქნა 152,637,5 სული ღორი.) არანაკლებ 0,05 % (92 ნიმუში), აქედან ჯგუფი „ა“ – 0,02% (37 ნიმუში). აქედან ფერმაში ნიმუში აღებული უნდა იქნას 18

სული ღორიდან. „ა“ ჯგუფის ნივთიერებების (სუბსტანციების) თითოეული ქვეჯგუფისათვის კონტროლი განხორციელდება ამ ჯგუფისათვის განსაზღვრული ნიმუშების საერთო რაოდენობის არანაკლებ 5%-ში (ლაბორატორიული შესაძლებლობების შესაბამისად). სურსათის დეპარტამენტთან შეთანხმებით სულ გამოკვლეული იქნება 18 ღორიდან აღებული საკვლევი 174 ნიმუში 14 მაჩვენებელზე (მედროქსიპროგესტერონი, პროგესტერონი, 17-ბეტა-ესტრადიოლი, ტესტოსტერონი, ეთინილესტრადიოლი, ტრემბოლოლი, ზერანოლი, ქლორამფენიკოლი, მეტრონიდაზოლი, ფურაზოლიდონი, ფურალტადონი, ნიტროფურაზონი, ნიტროფურანტონი, რონიდაზოლი);-

ფრინველი- სააგენტოში არსებული 2022 წლის 10 თვის მონაცემებით, დაკლული იქნა 10,585,821 ფრთა ფრინველი. 2022 წლის განმავლობაში სავარაუდოდ დაკლული იქნება 12,702,985 ფრთა. ერთი ფრთის დაკლული წონის (საშუალოდ X 1,2 კილოგრამი საშუალო ფრინველის წონა) გადაანგარიშებით დაკლული წონა შეადგენს 15,243,582 კგ ფრინველის ხორცს. თითოეული კატეგორიის ფრინველისათვის (ბროილერი, ამორტიზებული კვერცხმდებელი ქათამი, ინდაური და სხვ.) ყოველწლიურად ასაღები ნიმუშების რაოდენობა უნდა შეადგენდეს წლიური პროდუქციის (დაკლული წონა) ყოველ 200 ტონაზე, სულ მცირე, ერთ ნიმუშს და/ან თუ გამოსაკვლევი ფრინველის ცალკეული კატეგორიის წლიური პროდუქცია (დაკლული წონა) აღემატება 5 000 ტონას – სულ მცირე 100 ნიმუშს ნივთიერების (სუბსტანციის) თითოეულ ჯგუფზე და სულ გამოკვლეულ უნდა იქნეს **200** ერთეული. აქედან ჯგუფი „ა“ – საერთო რაოდენობის 50% (100 ნიმუში). ფერმის დონეზე აღებული ნიმუშების რაოდენობა საერთო ნიმუშების რაოდენობის 1/5-ს შეადგენს (30 ნიმუში); „ა“ ჯგუფის ნივთიერებების (სუბსტანციების) თითოეული ქვეჯგუფისათვის კონტროლი განხორციელდება ამ ჯგუფისათვის განსაზღვრული ნიმუშების საერთო რაოდენობის არანაკლებ 5%-ში (ლაბ. შესაძლებლობების შესაბამისად). სურსათის დეპარტამენტთან შეთანხმებით სულ გამოკვლეული იქნება 30 ფრინველიდან აღებული საკვლევი 250 ნიმუში 14 მაჩვენებელზე (მედროქსიპროგესტერონი, პროგესტერონი, 17-ბეტა-ესტრადიოლი, ტესტოსტერონი, ეთინილესტრადიოლი, ტრემბოლოლი, ზერანოლი, ქლორამფენიკოლი, მეტრონიდაზოლი, ფურაზოლიდონი, ფურალტადონი, ნიტროფურაზონი, ნიტროფურანტონი, რონიდაზოლი);

- **თევზი**- სააგენტოში არსებული მონაცემებით სულ რეგისტრირებულია 283 აკვაკულტურის ობიექტი. ფერმის დონეზე ნიმუშის აღება უნდა განხორციელდეს რეგისტრირებული საწარმოების საერთო რაოდენობის არაუმცირეს 10%-დან, საიდანაც ნიმუშების საერთო რაოდენობის 1/3 არის „ა“ ჯგუფის ნივთიერებების კვლევისთვის განსაზღვრული ნიმუშები. ასევე, თუ ფერმაში წარმოებული თევზისათვის ყოველწლიურად ასაღები ნიმუშების რაოდენობა ყოველ 100 ტონა წარმოებული პროდუქტიდან შეადგენს არანაკლებ 1 ნიმუშს. საქართველოს სტატისტიკის ეროვნული სამსახურის ოფიციალურ ვებგვერდზე მოცემულია ქვეყანის მასშტაბით წყალსატევებში წარმოებული თევზის რაოდენობა 2021 წლის მდგომარებით და შეადგენს 2.861,1 ტონა თევზს, (ოჯახების მიხედვით) მათ შორის ორაგულისებრი თევზის (ცისარტყელა კალმახი, მდინარის კალმახი, ტბის კალმახი, კიჟუჩი) რაოდენობა შეადგენს 1,446,7 ტონას. შესაბამისად სულ გამოკვლეული უნდა იქნას 15 თევზის ნიმუში, საიდანაც „ა“ ჯგუფი 6 ნიმუში. სურსათის დეპარტამენტთან შეთანხმებით სულ გამოკვლეული იქნება 15 თევზის საკვლევი 134 ნიმუში 13 მაჩვენებელზე (მედროქსიპროგესტერონი, პროგესტერონი, 17-ბეტა-ესტრადიოლი, ტესტოსტერონი, ეთინილესტრადიოლი, ტრემბოლოლი, ქლორამფენიკოლი, მეტრონიდაზოლი, ფურაზოლიდონი, ფურალტადონი, ნიტროფურაზონი, ნიტროფურანტონი, რონიდაზოლი); 2020, 2021 და 2022 წლების აკვაკულტურის პროდუქტებში და წყალში მალაქიტის მწვანე/ლუეკომალაქიტის მწვანეზე კვლევის შედეგების გათვალისწინებით 2023 წელს 100 ნიმუში გამოკვლეული იქნება მალაქიტის მწვანის და მისი მეტაბოლიტის ლუეკომალაქიტის მწვანის ჯამურ მაჩვენებელზე, სულ თევზში 234 საკვლევი ნიმუშში გამოკვლეული იქნება 14 მაჩვენებელი (მედროქსიპროგესტერონი, პროგესტერონი, 17-ბეტა-ესტრადიოლი, ტესტოსტერონი, ეთინილესტრადიოლი, ტრემბოლოლი, ქლორამფენიკოლი, მეტრონიდაზოლი, ფურაზოლიდონი, ფურალტადონი, ნიტროფურაზონი, ნიტროფურანტონი, რონიდაზოლი, მალაქიტის მწვანის და ლუეკომალაქიტის მწვანის ჯამი);

იმისთვის, რომ მოხდეს აკრძალული ნივთიერებების გამოყენების კონტროლი განხორციელდება სასურსათო დანიშნულების ცხოველის საკვებში ანაბოლური მოქმედების მქონე ნივთიერებების და აკრძალული ნივთიერებების, ვეტერინარული პრეპარატებისა და დამაბინძურებლების კვლევა სასურსათო დანიშნულების ცხოველის საკვების 70 ნიმუშში 13 მაჩვენებელზე (მედროქსიპროგესტერონი, პროგესტერონი, 17-

ბეტა-ესტრადიოლი, ტესტოსტერონი, ეთინილესტრადიოლი, ტრემბოლოლი, ქლორამფენიკოლი, ზერანოლი, მეტრონიდაზოლი, ფურაზოლიდონი, ფურალტადონი, ნიტროფურაზონი, ნიტროფურანტონი). სულ გამოკვლეული იქნება ცხოველის საკვების 70 ნიმუშიდან საკვლევი 610 ნიმუში.

ჯამში 2023 წელს ანაბოლური მოქმედების მქონე, აკრძალული ნივთიერების, ვეტერინარული პრეპარატების, დამაბინძურებლების და მათი ნარჩენების გამოვლენის მონიტორინგის მიზნით 485 ნიმუშიდან (აქედან ცოცხალი ცხოველიდან ასაღები ნიმუში-415, სასურსათო დანიშნულების ცხოველის საკვები 70 ნიმუში) გამოკვლეული იქნება 1880 საკვლევი ნიმუში 15 მაჩვენებელზე (მედროქსიპროგესტერონი, პროგესტერონი, 17-ბეტაესტრადიოლი, ტესტოსტერონი, ეთინილესტრადიოლი, ტრემბოლოლი, ქლორამფენიკოლი, ზერანოლი, მეტრონიდაზოლი, ფურაზოლიდონი, ფურალტადონი, ნიტროფურაზონი, ნიტროფურანტონი, მალაქიტის მწვანე/ლეუკომალაქიტის მწვანე, რონიდაზოლი).

8. შინაური ბინადარი ცხოველის საკვებისა და თევზის ფქვილის ნიმუშების

კვლევა

ცხოველური წარმოშობის არასასურსათო დანიშნულების პროდუქტის (შინაური ბინადარი ცხოველის საკვებისა და თევზის ფქვილის) სალმონელასა და ენტერობაქტერიაზე ის გამოკვლევა შინაური ბინადარი ცხოველის საკვების გადამამუშავებელი საწარმოს აღიარების შემდგომი სახელმწიფო კონტროლი და შინაური ბინადარი ცხოველის საკვების ნიმუშის უვნებლობის დადგენა ხორციელდება საქართველოს მთავრობის 2017 წლის 29 დეკემბერის N605 დადგენილების - ტექნიკური რეგლამენტი „ცხოველური წარმოშობის არასასურსათო დანიშნულების პროდუქტისა (მათ შორის, ცხოველური ნარჩენების) და მეორეული პროდუქტის, რომლებიც არ არის გამიზნული ადამიანის მიერ მოხმარებისათვის, ჯანმრთელობისა და ამ საქმიანობასთან დაკავშირებული ბიზნესოპერატორის აღიარების წესები“ შესაბამისად. გადამამუშავებელი საწარმო (საამქრო), რომელიც იყენებს მეორე და მესამე კატეგორიის მასალებს განეკუთვნება მაღალ რისკს და ამიტომ ინსპექტირება და ნიმუშების აღება ხორციელდება წელიწადში 2-ჯერ. დღეისათვის აღიარებულია შინაური ბინადარი ცხოველების საკვების ერთი საწარმო და თევზის ფქვილის მწარმოებელი 4 საწარმო. 2022 წელს განხორციელდება ზემოაღნიშნული საწარმოების გეგმური ვეტერინარული

სახელმწიფო კონტროლი. შინაური ბინადარი ცხოველის საკვებისა უვნებლობის მონიტორინგის მიზნით სალმონელასა და ენტერობაქტერიების კვლევისთვის აღებული და გამოკვლეული იქნება შინაური ბინადარი ცხოველის გადამუშავებული საკვების საწარმოდან 5-5 ნიმუში 5 სხვადასხვა პარტიიდან (წელიწადში სულ 100 ნიმუში), ხოლო თევზის ფქვილის საწარმოებიდან 5-5 ნიმუში (წელიწადში სულ 80 ნიმუში). ასევე წლის განმავლობაში ახალი საწარმოების შესაძლო აღიარების ან აღიარებული საწარმოს არაგეგმური ინსპექტირების და სალმონელასა და ენტერობაქტერიების კვლევის მიზნით განხორციელდება 40-40 ნიმუშის სახელმწიფო კონტროლის ფარგლებში გამოკვლევა.

9. მცენარეული და ცხოველური წარმოშობის სასურსათო ცხოველის საკვებ(ზე)ში პესტიციდების ნარჩენების მაქსიმალური დონის გამოვლენის მიზნით ნიმუშების კვლევა.

„ტექნიკური რეგლამენტი - მცენარეული და ცხოველური წარმოშობის სურსათ(ზე)ში/ცხოველის საკვებ(ზე)ში პესტიციდების ნარჩენების მაქსიმალური დონის შესახებ“ საქართველოს მთავრობის 2016 წლის 29 დეკემბრის N623 დადგენილება მიზნად ისახავს ადამიანის სიცოცხლისა და ჯანმრთელობის, ასევე მომხმარებელთა ინტერესების დაცვას მცენარეული და ცხოველური წარმოშობის სურსათ(ზე)ში/ცხოველის საკვებ(ზე)ში პესტიციდების ნარჩენების მაქსიმალური დონის (შემდგომში - ნმდ) შემცველობასთან დაკავშირებით.

მცენარეული და ცხოველური წარმოშობის სასურსათო დანიშნულების ცხოველის საკვების 30 ნიმუშში განხორციელდება 90 ანალიზი 3 მაჩვენებელზე (დიქლორ-დიფენილტრიქლოროეთანი, ალდრინი, ჰექსაქლორციკლო-ჰექსანი) პესტიციდების ნარჩენების მაქსიმალური დონის გამოვლენის მიზნით.

10. ნიმუშების აღება (დაავადების დასადგენად) - ნიმუშების აღება მოხდება ცხოველთა ჯანმრთელობის საეჭვო სტატუსის შემთხვევებში მათი გამოკვლევის მიზნით პასიური ეპიდემიოლოგიური ზედამხედველობის ფარგლებში, სავარაუდოდ შემდეგ დაავადებებზე:

ბრუცელოზი	დაავადების საწინააღმდეგო ანტისხეულების აღმოჩენა (როზ-ბენგალი)
ბრუცელოზი	დამადასტურებელი ტესტი (FPA - სეროლოგია)
ბრუცელოზი	დაავადების აღმძვრელის ტიპირება (ბაქტერიოლოგია)
ღცხელება	დაავადების აღმძვრელის აღმოჩენა - PCR (მოლეკულური ბიოლოგია)
ღცხელება	ანტისხეულების აღმოჩენა IFA - სეროლოგია
ცოფი	თავის ქალის ტრეპანაცია და დაავადების აღმძვრელის აღმოჩენა
ცოფი	დაავადების აღმძვრელის აღმოჩენა - PCR (მოლეკულური ბიოლოგია)
ტუბერკულოზი	დაავადების აღმძვრელის აღმოჩენა (ჰისტოლოგიური კვლევა)
ტუბერკულოზი	დაავადების აღმძვრელის აღმოჩენა (ბაქტერიოლოგია)
პარატუბერკულოზი	მორფოლოგიური ცვლილებების დადგენა (ჰისტოლოგიური კვლევა)
ლეიკოზი	მორფოლოგიური ცვლილებების დადგენა (ELISA სეროლოგია)
ჯილეხი	დაავადების აღმძვრელის აღმოჩენა (ქსოვილ. მასალა - ბაქტერიოლოგია)
ჯილეხი	დაავადების აღმძვრელის აღმოჩენა PCR (მოლეკულური ბიოლოგია)
ჯილეხი	დაავადების აღმძვრელის აღმოჩენა (ნიადაგი, სხვა) - ბაქტერიოლოგია
თურქული	დაავადების აღმძვრელის აღმოჩენა (PCR) (მოლეკულური ბიოლოგია)
ფრინველის გრიპი	დაავადების აღმძვრელის აღმოჩენა (A;H5; H7) PCR (მოლეკულური ბიოლოგია)
ნიუკასლის დაავადება	დაავადების აღმძვრელის აღმოჩენა PCR (მოლეკულური ბიოლოგია)

ნიუკასლის დაავადება	იმუნური სტატუსის განსაზღვრა (ELISA სეროლოგია)
ფრინველის ინფექციური ბრონქიტი	მორფოლოგიური ცვლილებების დადგენა (ჰისტოლოგია)
მარეკის დაავადება	მორფოლოგიური ცვლილებების დადგენა (ჰისტოლოგიური კვლევა)
პიროპლაზმიდოზები	დაავადების აღმძვრელის აღმოჩენა - მიკროსკოპია
პროტოზოები	პარაზიტის იდენტიფიცირება
ღორის აფრიკული ცხელება	დაავადების აღმძვრელის აღმოჩენა (PCR) მოლეკულური ბიოლოგია
ღორის აფრიკული ცხელება	დაავადების საწინააღმდეგო ანტისხეულების აღმოჩენა (ELISA - სეროლოგია)
ღორის კლასიკური ცხელება	დაავადების აღმძვრელის აღმოჩენა (PCR) მოლეკულური ბიოლოგია
ღორის წითელი ქარი	დაავადების აღმძვრელის აღმოჩენა (ბაქტერიოლოგია)
ჰემორაგიული სეპტიცემია - პასტერელოზი	დაავადების აღმძვრელის აღმოჩენა (ბაქტერიოლოგია)
ტემუნის დაავადება	მორფოლოგიური ცვლილებების დადგენა (ჰისტოლოგია)
სალმონელოზი	დაავადების აღმძვრელის აღმოჩენა (ბაქტერიოლოგია)
სალმონელოზი	დაავადების აღმძვრელის ტიპირება SPP
კოლიბაქტერიოზი	დაავადების აღმძვრელის აღმოჩენა (ბაქტერიოლოგია)
სტაფილოკოკოზი	დაავადების აღმძვრელის აღმოჩენა (ბაქტერიოლოგია)
დერმატომიკოზი	მიკოზების იდენტიფიცირება
ლეიშმანიოზი	დაავადების საწინააღმდეგო IgG ანტისხეულების აღმოჩენა ELISA (სეროლოგია)
მოწამვლები	თუთიის ფოსფიდი
მრკ ნოდულარული დერმატიტი	დაავადების აღმძვრელის აღმოჩენა (მოლეკულური ბიოლოგია - PCR)

წვრილფეხა პირუტყვის ჭირი	დაავადების/პოსტვაქცინალური ანტისხეულების აღმოჩენა (ELISA სეროლოგია)
წვრილფეხა პირუტყვის ჭირი	დაავადების აღმძვრელის აღმოჩენა (PCR) მოლეკულური ბიოლოგია
ცხვრისა და თხის ყვავილი	დაავადების აღმძვრელის აღმოჩენა (PCR) მოლეკულური ბიოლოგია
ანაერობული დიზინტერია	დაავადების აღმძვრელის აღმოჩენა (ბაქტერიოლოგია)
კონტაგიოზური ექტიმა	დაავადების აღმძვრელის აღმოჩენა (PCR) მოლეკულური ბიოლოგია
აუესკის დაავადება	დაავადების აღმძვრელის აღმოჩენა (PCR) მოლეკულური ბიოლოგია
ნეკრობაქტერიოზი	დაავადების აღმძვრელის აღმოჩენა (ბაქტერიოლოგია)
ჩლიქების სიდამპლე	დაავადების აღმძვრელის აღმოჩენა (ბაქტერიოლოგია)
ბრადზოტი	დაავადების აღმძვრელის აღმოჩენა (ბაქტერიოლოგია)
ენტეროტოქსემია	დაავადების აღმძვრელის აღმოჩენა (ბაქტერიოლოგია)
ემფიზემატოზ. კარბუნკული	დაავადების აღმძვრელის აღმოჩენა (ბაქტერიოლოგია)
ლეპტოსპიროზი	დაავადების საწინააღმდეგო ანტისხეულების აღმოჩენა (ELISA) სეროლოგია
ლისტერიოზი	დაავადების აღმძვრელის აღმოჩენა (ბაქტერიოლოგია)
აქტინომიკოზი	მორფოლოგიური ცვლილებების დადგენა (ჰისტოლოგიური კვლევა)
ტრიქომონოზი	დაავადების აღმძვრელის აღმოჩენა (მიკროსკოპია)
არაქნოიდები (სარკოპტოზი, დემოდეკოზი და სხვა)	ტკიპების იდენტიფიცირება
კამპილობაქტერიოზი და მისი აგენტები	დაავადების აღმძვრელის აღმოჩენა (ბაქტერიოლოგია)

ექინოკოკოზი და მისი აგენტები	დაავადების აღმძვრელის აღმოჩენა - მიკროსკოპია
ტრიქინელოზი და მისი აგენტები	დაავადების აღმძვრელის აღმოჩენა - მიკროსკოპია
ვეროტოქსიგენური ნაწლავის ჩხირი	დაავადების აღმძვრელის აღმოჩენა (ბაქტერიოლოგია)
იერსინიოზი და მისი აგენტები	დაავადების აღმძვრელის აღმოჩენა (ბაქტერიოლოგია)
ცისტიცერკოზი და მისი აგენტები	დაავადების აღმძვრელის აღმოჩენა (ბაქტერიოლოგია)
თევზის პარაზიტული დაავადებები	პროტოზოები / ჰელმინთები
თევზის პარაზიტული დაავადებები	არაქნოზები
თევზის აერომონოზი	დაავადების აღმძვრელის აღმოჩენა (ბაქტერიოლოგია)
თევზის ვიბრიოზი	დაავადების აღმძვრელის აღმოჩენა (ბაქტერიოლოგია)
თევზის ფსევდომონოზი	დაავადების აღმძვრელის აღმოჩენა (ბაქტერიოლოგია)
ფუტკრის პარაზიტული დაავადებები	პარაზიტის იდენტიფიცირება პროტოზოა (ნოზემატოზი და სხვა)
ფუტკრის პარაზიტული დაავადებები	პარაზიტის იდენტიფიცირება არაქნოზები (აკარაპიტოზი და სხვა)
ფუტკრის ამერიკული სიდამპლე	დაავადების აღმძვრელის აღმოჩენა (ბაქტერიოლოგია)
ფუტკრის ევროპული სიდამპლე	დაავადების აღმძვრელის აღმოჩენა (ბაქტერიოლოგია)
ფუტკრის ჰემორაგიული სეპტოცემია	დაავადების აღმძვრელის აღმოჩენა (ბაქტერიოლოგია)
ჰელმინთები	ჰელმინთების და პროტოზოების იდენტიფიცირება (კოპროლოგია)

ძალის ჭირი	დაავადების საწინააღმდეგო ანტისხეულების IgG აღმოჩენა სისხლის შრატში (ELISA) სეროლოგია
ძალის ჭირი	დაავადების აღმძვრელის აღმოჩენა (PCR) მოლეკულური ბიოლოგია
ვირუსული გასტროენტერიტი	მორფოლოგიური ცვლილებების დადგენა (ჰისტოლოგიური კვლევა)
ბლუთანგი ცხვრის კატარალური ცხელება (ლურჯი ენა)	ვექტორების იდენტიფიცირება (10 მწერი X1 ნიმუში)
ბლუთანგი ცხვრის კატარალური ცხელება (ლურჯი ენა)	დაავადების აღმძვრელის აღმოჩენა (PCR) მოლეკულური ბიოლოგია
დეზინფექციის ხარისხის განსაზღვრა	დეზინფექციის ხარისხის განსაზღვრა (ბაქტერიოლოგია)
თევზის ვირუსული ჰემორაგიული სეპტიცემია (VHS)	დაავადების აღმძვრელის აღმოჩენა (PCR) მოლეკულური ბიოლოგია
თევზის სისხლმზადი ქსოვილის ინფექციური ნეკროზი (IHN)	დაავადების აღმძვრელის აღმოჩენა (PCR) მოლეკულური ბიოლოგია
ღრუბლისებური ენცეფალოპათია	მსხვილფეხა რქოსანი პირუტყვის ენცეფალოპათიის - სკრეპის ანტიგენის აღმოჩენა ELISA (სეროლოგია)

11. ცხოველთა გარეგან პარაზიტებზე დამუშავება - 2016 წლიდან დაიწყო სეზონურ სამოვრებზე ცხოველთა გადასარეკ ტრასებზე ინფრასტრუქტურის მოწესრიგება (ცხოველების გასაბანებელი პუნქტების, სარწყულელების და სხვა), სადაც ჩატარებული იქნა გადასარეკი პირუტყვის ჯანმრთელობაზე ზედამხედველობა და ექტო-პარაზიტების საწინააღმდეგოდ დამუშავება. 2016 წელს არსებულ პუნქტებზე მოხდა 33302 მსხვილფეხა და 343910 წვრილფეხა პირუტყვის დამუშავება. 2017 წელს პუნქტებზე დამუშავდა 12882

მსხვილფეხა და 630399 წვრილფეხა პირუტყვი. 2018 წელს დამუშავდა 8465 სული მსხვილფეხა და 713168 სული წვრილფეხა პირუტყვი. 2019 წელს პუნქტებზე 11649 მსხვილფეხა და 709750 წვრილფეხა პირუტყვი, 2020 წელს 15415 მსხვილფეხა და 785892 წვრილფეხა პირუტყვი. 2021 წელს აღნიშნულ პუნქტებზე (რასაც დაემატება ერთი პუნქტი მცხეთა მთიანეთის რეგიონში) 13 221 მსხვილფეხა და 1 002 725 წვრილფეხა პირუტყვი, 2022 წელს დამუშავდა 13 346 სული მსხვილფეხა და 1 058 817 სული წვრილფეხა პირუტყვი.

2023 წელს აღნიშნულ პუნქტებზე გაგრძელდება მსხვილფეხა და წვრილფეხა პირუტყვის ექტო-პარაზიტების საწინააღმდეგოდ დამუშავება.

12. ცხოველთა იდენტიფიკაცია-რეგისტრაცია - 2023 წელს გაგრძელდება მსხვილფეხა და წვრილფეხა საქონლის იდენტიფიკაცია, მოხდება იდენტიფიცირებული ცხოველების და მათი სადგომების აგრეთვე საფუტკრე მეურნეობების მონაცემთა ერთიან ბაზაში რეგისტრაცია. განხორციელდება მსხვილფეხა და წვრილფეხა საქონლის სადგომის/დროებით სადგომებზე და საფუტკრე მეურნეობებზე სახელმწიფო კონტროლი მონაცემთა ერთიან ბაზაში არსებულ მონაცემებზე დაყრდნობით:

ა) მსხვილფეხა საქონლის სადგომის/დროებითი სადგომის არანაკლებ 1%-ისა, სადგომის/დროებითი სადგომის შერჩევა განხორციელდება რისკის ანალიზის საფუძველზე;

ბ) წვრილფეხა საქონლის სადგომის/დროებითი სადგომის არანაკლებ 1%-ისა და იდენტიფიცირებული წვრილფეხა საქონლის სულადობის არანაკლებ 1,5%-ისა. სადგომის/დროებითი სადგომის შერჩევა განხორციელდება რისკის ანალიზის საფუძველზე.

გ) საფუტკრე მეურნეობების არანაკლებ 1%-ისა, შერჩევა განხორციელდება რისკის ანალიზის საფუძველზე;

13. სადეზინფექციო სამუშაოები - დაავადებული და დაავადებით დაცემული ცხოველი წარმოადგენს ინფექციის გავრცელების რისკს. აღმძვრელის გარემოში მოსპობის მიზნით ცხოველების სადგომებისა და დაცემის ადგილებში განხორციელდება შესაბამისი სადეზინფექციო სამუშაოები.

მუხლი 7. ცნობიერების ამაღლება

პროგრამის განხორციელების ხელშეწყობის მიზნით ჩატარებული იქნება ცნობიერების ასამაღლებელი კამპანია (ბიზნესოპერატორებისთვის და ყველა დაინტერესებული კერძო თუ იურიდიული პირებისთვის), რისთვის დაიბეჭდება და გავრცელდება ბუკლეტები, ფლაერები, პლაკატები.

მუხლი 8. მოსალოდნელი შედეგები

პროგრამის განხორციელება ხელს შეუწყობს ქვეყანაში ეპიზოოტიური კეთილსაიმედოობის შენარჩუნებას, ცხოველის, ცხოველისა და ადამიანისათვის საერთო დაავადებების გამოვლენის მინიმუმირებას, პრევენციასა და კონტროლს, ცხოველთა შესახებ ინფორმაციის მოპოვებას და მიკვლევადობის განხორციელებას, ეკონომიკური ზიანის მინიმუმირებას, სამომხმარებლო ბაზარზე უვნებელი შინაური ბინადარი ცხოველის საკვებისა და თევზის ფქვილის განთავსებას, საერთაშორისო ვაჭრობის განვითარების ხელშეწყობას. საქართველოს ვეტერინარულ-ფარმაცევტულ ბაზარზე არარეგისტრირებული, ფალსიფიცირებული, ვადაგასული და გამოსაყენებლად უვარგისი ვეტერინარული პრეპარატების გამოვლენასა და რეალიზაციის აღკვეთას - შესაბამისად ხარისხიანი ვეტერინარული პრეპარატების მიმოქცევას, ასევე ვეტერინარული ფარმაციის სფეროში ბიზნესოპერატორების მიერ საქმიანობის მართებულად წარმართვას. მავნე სურსათის ბაზარზე განთავსების ფაქტების მინიმუმირებას. პირველად წარმოებაში (ფერმებში), ცოცხალ ცხოველებში ზოგიერთი ნივთიერებისა და მათი ნარჩენების არსებობის მიზეზების გამოვლენა, შესწავლა - გამოკვლევა შემდგომი ღონისძიებების განსაზღვრის მიზნით და აკრძალული პრეპარატების გამოყენების აკრძალვას და ანტიმიკრობული საშუალებების არამიზნობრივ გამოყენების შემცირებას, რაც ხელს შეუწყობს ცხოველების საექსპორტო პოტენციალის გაზრდას. მსხვილფეხა და წვრილფეხა საქონლის სადგომებში დარღვევების მინიმუმირებას და აღმოფხვრას. სპეციალურ კონტროლს დაქვემდებარებული პრეპარატების მიმოქცევის მოწესრიგებას.